

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 4. Explicatur propria sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

applicatio immediata omnipotentia consistit in hoc secundo decreto concurrenti dependente à voluntate, & non in illo primo ad hoc determinatè: ergo permanente hoc secundo decreto, permanet eademmet immediata, & formalis applicatio, etiam si deficiat primum illud, obligationem ad applicationem inducens.

28 Vergeat applicatio in actu secundo omnipotentia ad voluntatem, est Deum mecum concurrere ad amorem dependenter à mea voluntate, & applicatio in actu primo est decretum, quo Deus ita mecum concurrat, vel non concurrat, ut pro me stet concursus, & negatio illius; ita ut ego possim concurrere, vel non concurrere: sed posito hoc secundo decreto, & me consentiente erit actus amoris, ita ut potuerit non esse: & non consentiente, ita erit negatio consensus, ut ego potuerim consensus elicere: ergo posito hoc decreto erit applicatio causæ primæ in actu secundo, quocumque alio secluso. Sola minor indiget probatione, quam exhibeo: decretum est de concursu dependente à mea voluntate: ergo illo posito, concursus dependet à mea voluntate: ergo me volente, erit concursus, & causa prima erit applicata in actu secundo, & renuente non erit, & potui facere, ut esset, & erit applicata omnipotentia in actu primo.

§. I V.

Explicatur propria sententia.

29 Dicendum est primò, voluntatem indigere extrinseca applicatione omnipotentia, promptè ad concurrendum cum illa. Hanc conclusionem docent omnes Theologi: & ratio illius facilis est, omnibusque communis. Voluntas non potest operari independentem à causa prima & necessario indiget concursu Dei simul cum illa concurrentis ad effectum, quem concursus potest Deus denegare, sicut illum denegavit igni Babylonico: ergo, ut voluntas possit operari, necessum est omnipotentiam applicari ad concursum præstandum.

30 Dicendum est secundò, hanc applicationem non consistere in infinitate, neque in immanitate, neque intima præsentia Dei cum creaturis. Probo clarè: Hæc omnia sunt in Deo summè necessaria, & deficere nequeunt: sed applicatio omnipotentia ad operandum cum causa secunda est libera, & potest deficere: ergo applicatio omnipotentia distinguitur ab his omnibus.

31 Dicendum est tertio, hanc applicationem non consistere in eo præcisè, quod Deus nullum habeat decretum prædefinitum concurrenti, vel non concurrenti independentem à voluntate: sed necessario importare actum positivum voluntatis Dei. Moueor ad hoc: quia licet sufficienter consultum esset voluntati, si Deus ex natura sua eo ipso, quod sit auctor naturæ, consideretur determinatus ad concurrendum cum voluntate dependente ab illa, quotiescumque oppositum non decreverit, & concursus hoc modo edictus esset, libertati humanæ attemperatus, & liber respectu Dei potentis actu positivo voluntatis illum impedire: nihilominus talis modus concurrendi in Deo ponendus non est, quia ad Dei providentiam spectat, ut omnis effectus productus fiat, non tantum non repugnante voluntate divina sed illa positivo determinante, & volente productionem effectus. Ratio est: quia omnis effectus debet esse positivè dependens à voluntate divina, & non tantum negativè, tanquam à non impediante. Quia hæc dependentia non est propria, & per se; sed per accidens; neque effectus ita dependens est voluntarius respectu Dei neque in se, neque in causa; spectat autem ad divinam, & perfectissimam providentiam, ut nihil producat in rerum natura, quod non dependeat ab actu voluntario Dei, volentis ita fieri.

32 Dicendum est quartò: assistentiam omnipotentia divina, qua voluntas constituitur potens liberè amare libertate contradictionis, vel contrarietatis, nullo modo dicere decretum aliquod conditionatum ex parte obiecti, quo Deus dicat, *volo concurrere cum voluntate, si ipsa voluerit*. Probo hanc conclusionem: Deum cum voluntate concurrere, & voluntatem velle elicere actum, sunt eademmet indivisibilis entitas; quia concursus Dei, & voluntatis non distinguuntur: ergo idem erit dicere: *volo concurrere meum, si voluntas voluerit concurrere*, ac dicere: *volo concurrere voluntatis, si fuerit concursus voluntatis*: seu: *volo*

Franc. de Guiedo, Philosoph. Tom. I.

meum concurrere, si fuerit meus concursus: & idemmet indivisibilis concursus poneretur ex parte conditionis antecedentis, & ex parte consequentis: ergo tale decretum erit nugatorium, & ineptum, & à quocumque cordato relegandum.

33 Dicendum est quintò, assistentiam omnipotentia qua voluntas constituitur potens liberè elicere actum amoris libertate contradictionis, non importare decretum aliquod indifferens ad amorem, & odium; sed decretum quoddam terminatum ad amorem producendum dependenter à voluntate, indifferens ad amorem, & negationem illius; Quo decreto Deus dicat, *volo quatenus est ex me, ut sit actus amoris*: ita tamen illum decerno, ut voluntas possit ab illo cessare. Quia licet ex me vellem esse talem actum; non illum efficaciter decerno, independentem à voluntate, ne illius eadem libertatem. Priorem partem huius conclusionis admittent omnes quia ad hoc, ut voluntas possit liberè amare libertate contradictionis, necessum non est, imò omnino impertinens assistentia omnipotentia ad actum odij; quia libertas contradictionis ad amandum, solum dicit posse amare, & non amare, non verò posse odio habere.

34 Secundam partem conclusionis probabo: quia ad hoc, ut voluntas sit potens amare, requiritur applicatio omnipotentia per actum positivum voluntatis Dei; sed nullus potest excogitari sufficiens ad constituendam voluntatem completè potentem, ita attemperatus illius libertati, & conformis divina providentia: ergo in hoc, & non in illo constituenda est extrinseca assistentia omnipotentia ad voluntatem. Minorem probabo per singulas illius partes: tale decretum constituit omnipotentiam ita addictam, & determinatam ad concurrendum cum voluntate, ut illo posito non potuerit non concurrere: ergo constituit voluntatem completè potentem actum producere. Secundò: decretum nullo modo nocet libertati; quia per illud non Deus decernit actum voluntatis independentem à voluntate, neque ex vi illius necessariò ponetur actus voluntate absolute non determinante; sed talis est naturæ, ut adhuc in sensu composito componi possit cum negatione actus: neque enim ex se est determinatus ad efficiendum actum, sed indifferens, ut illum eliciat, vel non eliciat, licet determinatè actum respiciat, sicut cogitatio determinatè respicit obiectum amandum, & inclinat ad amorem, & cõponi potest ex natura sua cum negatione talis amoris. Idem postea dandus explicuit Lessius ab omnibus laudatus exemplo habitus charitatis concurrentis ad actum secundum determinationemque voluntatis, illam semper indifferenter relinquentis ad actum, & negationem illius: ita omnipotentia per hoc decretum, quo dicimus applicari voluntati, illi subditur instar habitus cum indifferentia ad actum, & negationem eiusdem.

35 Tertio: decretum hoc esse consonum summæ Dei optimi maximi providentia; sic ostendo. Hoc decreto ita fertur Deus in actum bonum, ut quatenus est ex se, vellet illum absolute futurum, & non illum vult ita absolute independentem à voluntate, ne illi necessitatem inferat: ergo ex una parte Deus suam libertatem illam voluntati relinquit; & ex alia salva libertate, quasi bonum actum procurat, & ponit id, quod necessum est, ut talis eliciatur actus, & ostendit suam infinitam bonitatem, qua in hominibus quidquid honestum, & sanctum est, intendit, atque procurat.

36 Dicendum est sexto, decretum hoc, quo Deus assistit creature, ad actum amoris (idem intellige de quocumque actu bono) habere in se imbibitum affectum quemdam, per modum desiderij illius actus; qui rectè explicatur per hæc verba: *utinam sit talis actus*, quod sic probabo. Deus per hoc decretum fertur in bonitatem actus, quam ipse ex intentione nostræ salutis ardentissimè desiderat, iuxta illud: *Deus vult omnes homines salvos fieri*; in qua voluntate virtualiter includitur voluntas bonorum operum, quibus salus est acquirenda, & quam Deus non absolute prædefinit, ut integrum sit voluntati posse liberè consentire; quod necessariò requiritur ad meritum: ergo fertur in bonitatem illius actus quatenus sibi placentem, quem ipse à voluntate elici desiderat: ergo ex vi talis actus habet Deus prædictum affectum bonitatis, in quam fertur decretum, quo voluntati ad illam eliciendam assistit.

37 Dicendum est septimò, assistentiam, qua omnipotentia assistit voluntati, ut possit odio habere Deum libertate contradictionis (idem dico de assistentia ad quemcumque actum

actum malum) est decretum quoddam, quo Deus dicit, *volo ut quatenus est ex me non deficiat actus odij, ut iura voluntatis non infringam: quem actum vellem ego non produci à voluntate, quia malus est, & inhonestus*. Et hac de causa Trid. sess. 6. cap. 6. definit circa actus malos Deum tantum se habere permissivè. Per hoc decretum voluntatem constitui potentem liberè actum elicere, probatur eodem modo, ac probatum fuit in decreto antecedenti. Deinde, hoc decretum congruum esse diuinæ providentiæ, patet, quia per illud fertur Deus in actum malum, non propter ipsam malitiam sed propter adimplendum munus causæ primæ, cui incumbit cum omnibus causis secundis præsto adesse, ut ipsæ iuxta suam propensionem naturæ effectus producere valeant, & propter libertatem voluntatis conservandam: quod motum est iustum, & honestum Deo: ergo valde conforme diuinæ providentiæ.

38 Dicendum est octavo, decretum, quo omnipotentia constituitur assilens ad actum malum, habere in se imbitam, vel cōcomitantem displicentiam circa talem actum, propter malitiam, quæ est in ipso, & inhonestatem, quam habet respectu voluntatis, quæ displicentia rectè explicatur per hanc particulam: *utnam non sit talis actus, cui faciendū liberum concursus parō voluntati*. Ratio huius displicentiæ assignandæ est eadem, ac complacentiæ, constitutæ respectu actus boni. Quia Deus ex se odit peccatum, & ardentissimè desiderat ne committatur à voluntate, & quasi coactus ad materiale illius concurrat, ut libertatem voluntatis obseruet indemnem: Ergo talis actus ex tali motu factus, virtualiter includit displicentiam obiecti, sicut actus, quo mercator merces in mare proicit necessitate coactus, ut saltem propriæ vitæ sit superstes, annexam habet displicentiam projectionis mercium in mare.

39 Probatur hæc conclusio simul cum præcedenti: quia ad diuinam providentiam spectat, ut adhuc, ut causa prima diverso modo, & ex diverso affectu concurrat ad actum virtutis, verbi gratia ad actum amoris, quo Beatissima Virgo ardentissimè Deum diligebat, quam ad actum peccaminosum scilicet, quo Iudas vendidit Salvatorem. Hoc enim modo magis elucet amor Dei erga creaturas, & actui, quo cum illis concurret, tribuitur specialis honestas, quam non haberet, si non respiceret obiecta prædicto modo, sed tantum bonum actum, & malum ex intentione faciendi id, quod tenetur ex vi auctoris naturæ. Hac ratione impugno Soar, & Herice, & Doctores communiter asserentes, per eundem actum parare Deum concursum voluntati ad actum amoris, vel odij, decreto amorem, vel odium indivisibiliter respiciente, & eodem modo concurrere Deum, ut causam primam ad actum virtutis, & vitij.

40 Dicendum est nono, nullum dari decretum indifferens ad amorē, vel odium elicendum seu ad voluntatem liberè constituendam libertate contrarietatis. Probo hanc conclusionem: libertas contrarietatis nihil aliud dicit, quam libertatem ad duos actus contrarios: ergo eo ipso, quod voluntas sit libera ad duos actus contrarios, ad quemlibet libertate contradictionis, est libera libertate contrarietatis: sed per duo decreta à me assignata constituitur voluntas libera libertate contradictionis, ad duos actus contrarios: ergo constituitur libera libertate contrarietatis: ergo non est necessarium decretum aliud indifferens, idem indivisibiliter terminatum ad utrumque actum.

41 Dices necessarium non esse aliud decretum indifferens, suppositis his duobus à me assignatis: posse tamen vnum indifferens poni his duobus ablatis. Contrā: amor, & odium sunt duo obiecta, quodlibet ex se sufficiens terminare actum diuinæ voluntatis, & Deus diverso modo, saltem inadæquato, fertur in illa: ergo non eodemmet actu formaliter, sed diverso. Probatur antecedens: actus amoris habet ex se sufficientem bonitatem, ut independentem ab actu odij terminet voluntatem diuinam, etiamsi simul cum illa respiciat ad impletionem muneris auctoris naturæ: & in illum fertur Deus, quatenus est ex se, ut illum efficaciter decerneret, ni libertas esset voluntati servanda. In actum odij fertur Deus, non propter bonitatem aliquam, quam in illo inueniat, sed propter munus causæ primæ ad complendum tali modo, ut si tale munus Deo non incumberet, concursus ad odium detestaretur: ergo diverso modo fertur in actibus amoris, & odij: ergo diversis formaliter actibus.

42 Dicendum est decimo, quodlibet ex decretis à me assignatis per se formaliter constituere potentiam completè

potentem suum effectum produceres, quod ab illis separari non potest. Quia illis positus, iam est ex parte Dei quid requiritur, ut voluntas operetur, & hæc constitutio potentie adæquatè potentis, est quasi primarius effectus talium decretorum necessariò illis competens: effectus vero productus ab illis simul cum voluntate liberè cooperante, est secundarius, qui pro libertate voluntatis desicere, vel subsistere potest. Docet hanc conclusionem Herice disp. 6. de scient. c. 3. iam cit. & ex dictis evidenter inferitur.

43 Dicendum est undecimo, ad hoc, ut hæc decreta, quibus omnipotentia assilens causis creatis, libertatem illarum relinquant, impertinenter se habere scientiam conditionatam: plurimum tamen hanc conducere, ut Deus excellentiori providentiæ hæc habeat decreta, & voluntatem liberè potentem operari constituat. Priorem partem huius conclusionis probavi contra Vasquez s. 2. secundum modum probi: quia ad perfectam providentiam spectat cognoscere, quid euenturum sit ex mediis, quæ applicantur ad aliquem finem, ut prævideatur quid mali, bonive ex applicatione talium mediorum sequatur, ne postea præter intentionem aliquid inopinatè contingat. Et ideo prudens quisque, antequam ad aliquid faciendum determinetur, attentè meditat, quid postea posita sua determinatione sit euenturum: ergo ad perfectam providentiam Dei spectat cognoscere, antequam suam applicet omnipotentiam, quid ex illa applicatione postea sit futurum: ut possit prævisio damno, vel commode inferendo illam ponere, vel non ponere.

44 Contra hunc modum arguendi assilentiam omnipotentie causis liberis, vix potest aliquid obijci, quod difficultatem contineat, quæ ex dictis facile non possit solui. Ex illo enim non sequitur, Deum confusè ferri in omnem effectum: sed distinctè in singulos; dependenter tamen à voluntate liberè operatura. Neque potest dici, Deum voluntati violentiam inferre: cum decretum determinationem voluntatis antecedens, indifferens sit, ut coniungatur cum actu, vel cum negatione illius. Neque est inconueniens asserere, decretum Dei hoc modo assignatum non habere effectum, quia Deus non absolute, & efficaciter decernit effectum producendum: sed dependenter à voluntate. Neque potest obijci, Deum adhuc ut causam primam, eodem modo concurrere ad actum virtutis, & vitij. Quia iam assignavi diversum modum, quo decreta causæ primæ tendant in hæc obiecta actu essentialiter ad illa requisito, per modum causæ antecedentis: & postea de illis ex vi horum decretorum productis diversam providentiam habet Deus, quia virtutis actum respicit tanquam obiectum complacentiæ, & in ordine ad præmium: actum vero vitij tanquam obiectum displicentiæ, in ordine ad supplicium inferendum.

45 Vna tantum in hac resupersit difficultas. Quomodo possit Deus determinare indiuiduationem actus voluntatis determinantis se quoad specificationem, quam s. seq. explicabo. Circa materiam hoc puncto definitam legendi sunt Soar in Opuscul. 1. de concursu Dei cum voluntate, & in Metaph. disp. 22. sect. 4. ubi eruditè, & doctè hanc rem pertractat, & Ruissius tom. de scientia disp. 25. sect. 10. Mol. in concordia quæst. 14. art. 15. disp. 26. s. vi melius, & s. vi neuter, & disp. 32. s. primum, & secundum 1. part. quæst. 19. art. 3. disp. 3. s. boni consular: Lessius de gratia efficaci, cap. 4. num. 12. & 15. Qui omnes nobiscum sentiunt, decretum præcedens actum non habere necessariam connexionem cum obiecto: sed esse indifferens ad assensum, & negationem illius. Quam doctrinam apud Soar docent quàm plurimi ex antiquis, Greg. Gabr. Marf. Adam. Alm. Alenf. Capr. Contr. & Sotus. Quos omnes apud Soar citatos reperies, supra num. 14. & 16. Differt tamen postea sententia ab his quas docent doctissimi auctores: quia nos non idem decretum constituimus indifferens ad amorem, & odium: sed duo diversa. Plerique autem ex relatis expressè affirmant, dari vnum decretum indifferens ad actus oppositos: & alij id non explicant: Deinde nos diversum modum tendendi damus per decretum causæ primæ in actum virtutis, & vitium, per diversa motiua.

S. V.

Quomodo Deus indiuiduationem actus liberi determinet.

Non leuem difficultatem leuiter ferè omnes attingunt: quomodo scilicet voluntas determinet se quoad speciem